

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

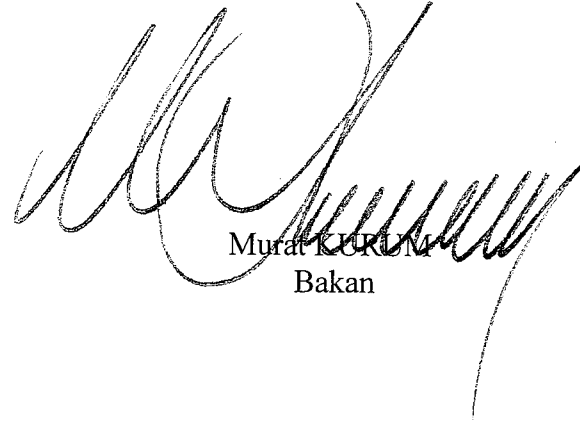
Sayı :30824082-610-11894228
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

27 Ocak 2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Liste ve Ekleri (71 Sayfa)

7/18972 22 42

**MANİSA MİLLETVEKİLİ
SAYIN SELMA ALİYE KAVAF'IN
TBMM 7/18972 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR**

SORULAR

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının faaliyet alanı, fiziksel mekanların düzenlenmesinin ötesinde, toplumsal yapıyı derinden etkileyen politikaları kapsamaktadır. Bu politikalar, sosyal eşitsizlikleri giderse veya derinleştirme potansiyeline sahiptir.

Bakanlığın bağlı kuruluşları olan Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ), Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, ilgili kuruluşu İller Bankası A.Ş. ve ilişkili kuruluşları olan Çevre Ajansı ile İklim Değişikliği Başkanlığı'nın faaliyetleri de bu kapsamda değerlendirilmelidir.

Kentsel dönüşüm projeleri, TOKİ uygulamaları, imar düzenlemeleri, çevre politikaları, tapu ve kadastro işlemleri, belediyeler için finansman ve teknik destek sağlanması, iklim değişikliğiyle mücadele gibi Bakanlık ve kuruluşlarının yürüttüğü faaliyetler, vatandaşların yaşam kalitesini, sosyal hareketliliği ve fırsat eşitliğini doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle, bu faaliyetlerin sosyal etkileri titizlikle değerlendirilmeli ve kamuoyuyla şeffaf bir şekilde paylaşılmalıdır.

Bakanlık ve kuruluşlarının dijitalleşme çabaları, hizmetlere erişimde eşitliğin sağlanması açısından kritik öneme sahiptir. Ancak bu sürecin toplumun tüm kesimlerini kapsayacak şekilde yürütülmesi gerekmektedir.

Ayrıca, Bakanlık ve bağlı kuruluşlarının kendi çalışanlarına yönelik uygulamaları, kamu sektöründeki çalışma koşulları ve sosyal haklar konusunda emsal teşkil etmektedir. Bu uygulamaların da kamuoyu tarafından bilinmesi ve değerlendirilmesi önemlidir.

Kamuoyunun, yaşam alanlarını doğrudan etkileyen bu politika ve uygulamalar hakkında bilgi edinme hakkı vardır. Bu bilgilerin şeffaf, anlaşılır ve erişilebilir bir şekilde sunulması, demokratik bir toplumun gereğidir.

Bu kapsamda,

- 1- Toplu Konut İdaresi (TOKİ) Başkanlığı'nın son beş yıl içinde dar gelirli vatandaşlar için inşa ettiği konut sayısı nedir ve bu konutların illere göre dağılımı nasıldır?
- 2- TOKİ projelerinden faydalanan hane sayısı kaçtır ve bu hanelerin demografik dağılımı (yaş, gelir düzeyi, meslek grubu, eğitim durumu) nasıldır?
- 3- TOKİ projelerinde engelli vatandaşlar için özel olarak tasarlanmış konut sayısı nedir ve bu konutların özellikleri nelerdir? Engelli bireylerin bu konutlara erişimini kolaylaştırmak için ne gibi finansal destekler sunulmaktadır?
- 4- TOKİ'de çalışan personelin sosyal güvenlik hakları nasıl düzenlenmektedir? Son beş yılda bu haklarda ne gibi iyileştirmeler yapılmıştır?

- 5- İller Bankası A.Ş.'nin son beş yıl içinde belediyelere sağladığı, doğrudan sosyal hizmetlere yönelik kredi miktarı nedir ve bu kredilerin kullanım alanlarına göre dağılımı nasıldır?
- 6- Bu kredilerle finanse edilen projelerin türleri nelerdir ve bu projeler hangi sosyal grupları (yaşlılar, gençler, engelliler vb.) hedeflemektedir?
- 7- Sosyal belediyecilik kapsamında İller Bankası'nın sunduğu danışmanlık hizmetlerinin içeriği nedir ve bu hizmetlerden kaç belediye faydalanmıştır?
- 8- Tapu işlemlerinde dezavantajlı gruplar (yaşlılar, engelliler, düşük gelirli vatandaşlar) için uygulanan özel prosedürler nelerdir ve bu uygulamalardan kaç kişi faydalanmıştır?
- 9- E-devlet üzerinden yapılan tapu işlemlerinin toplam işlemlere oranı nedir ve bu oran son beş yılda nasıl bir değişim göstermiştir? Bu değişimin sosyo-ekonomik gruplara göre dağılımı nasıldır?
- 10- Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün, kentsel dönüşüm projelerinde mülkiyet hakkı konusunda vatandaşlar bilgilendirme çalışmaları nelerdir? Bu çalışmaların etkinliği nasıl ölçülmektedir?
- 11- Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü personelinin çalışma koşulları ve sosyal güvenlik hakları konusunda son üç yılda ne gibi iyileştirmeler yapılmıştır?
- 12- Kentsel dönüşüm projelerinde, yerinden edilen düşük gelirli ailelerin barınma ihtiyaçlarını karşılamak için uygulanan politikalar nelerdir? Bu politikaların etkinliği nasıl değerlendirilmektedir?
- 13- Engelli bireylerin kentsel yaşama tam katılım sağlamak için yapılan mekânsal planlama çalışmaları nelerdir? Bu çalışmaların sonuçları nasıl izlenmekte ve değerlendirilmektedir?
- 14- Yaşlı dostu kent planlaması kapsamında yürütülen projeler nelerdir? Bu projelerin yaşlı bireylerin yaşam kalitesine etkisi nasıl ölçülmektedir?
- 15- Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü'nde çalışan uzmanların mesleki gelişimlerini desteklemek için ne gibi programlar uygulanmaktadır? Bu programların çalışanların sosyal güvenlik haklarına etkisi nedir?
- 16- Kentsel dönüşüm projelerinde, bölgede yaşayan vatandaşların sosyo-ekonomik durumlarını iyileştirmek için ne tür programlar uygulanmaktadır? Bu programların etkinliği nasıl ölçülmektedir?
- 17- Dönüşüm alanlarında yaşayan kiracıların barınma haklarını korumak için alınan önlemler nelerdir? Bu önlemlerin uygulanma oranı ve etkileri nasıl değerlendirilmektedir?
- 18- Kentsel dönüşüm projelerinde, yerel halkın karar alma süreçlerine katılım sağlamak için ne tür mekanizmalar geliştirilmiştir? Bu mekanizmaların etkinliği nasıl ölçülmektedir?
- 19- Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nde çalışan personelin iş

güvenliği ve sağlığı konusunda ne gibi önlemler alınmaktadır? Son beş yılda bu alanda yapılan iyileştirmeler nelerdir?

20- Hazine arazilerinin sosyal konut projelerine tahsis edilme oranı nedir ve son beş yılda nasıl bir değişim göstermiştir? Bu tahsislerin bölgesel dağılımı nasıldır?

21- Kamu arazilerinin sosyal hizmet kurumlarına (huzurevleri, rehabilitasyon merkezleri vb.) tahsisinde izlenen politikalar nelerdir? Bu politikaların uygulama oranı ve etkileri nasıl değerlendirilmektedir?

22- Hazine taşınmazlarının, dezavantajlı grupların istihdamını artırmaya yönelik projelere tahsis edilme oranı nedir? Bu projelerin istihdam üzerindeki etkisi nasıl ölçülmektedir?

CEVAPLAR

3194 sayılı İmar Kanunu'nun Ek-1 nci maddesinde "*Fiziksel çevrenin engelliler için ulaşılabilir ve yaşanılabilir kılınması için, imar planları ile kentsel, sosyal, teknik altyapı alanlarında ve yapılarda, Türk Standartları Enstitüsü'nün ilgili standardına uyulması zorunludur.*" hükmü,

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği'nin;

5'nci maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, "*Sosyal tesis alanı: Sosyal yaşamın niteliğini ve düzeyini artırmak amacı ile toplumun faydalanacağı kreş, kurs, yurt, çocuk yuvası, yetiştirme yurdu, yaşlı ve engelli bakımevi, rehabilitasyon merkezi, toplum merkezi, şefkat evleri gibi fonksiyonlarda hizmet vermek üzere ayrılan kamu veya özel mülkiyetteki alanlardır.*",

24' ncü maddesinin beşinci fıkrasında, "*Araç trafiğine ayrılmış şerit sayısını azaltmamak ve ilgili Türk Standartları Enstitüsü (TSE) standartlarına uymak kaydıyla; taşıt yollarının yaya, engelli ve bisiklet kullanımına ayrılmış kısımlarının genişlikleri, nazım imar planında değişikliğe gerek olmaksızın uygulama imar planında artırılabilir.*", altıncı fıkrasında "*Uygulama imar planlarında, öncelikle engelliler, çocuklar ve yaşlılar gibi kamu ortak mekânlarını kullanmakta zorluk çeken ve hareket kısıtlılığı bulunan kişilerin kentsel kullanımlara, sosyal altyapı alanlarına erişimini ve kullanımını sağlayıcı ve kolaylaştırıcı tedbirlerin alınması amacıyla tasarım ilkeleri geliştirilmesi esastır.*" hükümleri yer almakta olup, imar planlarında, imar planı revizyonu ve imar planı değişikliklerinde 3194 sayılı İmar Kanunu ve ilgili Yönetmeliklerine uyulması gerektiğinden, yukarıda belirtilen hükümlerin de planı onaylayan ilgili idarelerince dikkate alınması gerekmektedir.

Bununla beraber, 20/05/2020 tarih ve 2020/16 sayılı Genelge ile yayımlanan Millet Bahçeleri Rehberinin Erişebilirlik ve Ulaşım başlığı altında bulunan "*...alana ulaşım ve alan içerisindeki erişim; kullanıcıların özel fiziksel durumları (engelli, yaşlı, hamile vb.) göz önüne alınarak, '5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun' ile 'Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği' ve diğer standartlara uygun olarak tasarlanmalıdır.*" hükmünce millet bahçesinde tasarlanacak alanlar ve kullanımların tamamında evrensel tasarım ilkeleri gözetilmesine ve bu alanlarda herkes için tasarım anlayışı ile engelli, engelsiz, yaş, dil, yetenek, cinsiyet ve kültür ayrımı olmaksızın herkesi kapsayan nitelikte olmasına dikkat edilmektedir.

Ayrıca; Bakanlığımız Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü'ne sunulan kentsel tasarım projelerinde "*Engelli, yaşlı ve çocuklar için engelsiz mekanlar tasarlamak*" genel prensibi doğrultusunda Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca Onaylanacak Kentsel Tasarım Projelerinin Hazırlanmasına ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönerge kapsamında ve Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinde belirtilen hususlar çerçevesinde, yapılarda, açık alanlarda ve peyzaj elemanlarında engellilerin ulaşılabilirliğinin sağlanması için Türk Standartları Enstitüsü (TSE) standartlarına uygun düzenleme yapılması dikkate alınmaktadır.

Zemin yapısı veya üzerindeki yapılaşma sebebiyle can ve mal kaybına yol açma riski taşıyan yerleşim alanları ile bu alanlar dışındaki riskli yapıların bulunduğu yerlerde; afetlere dirençli, sağlıklı ve güvenli yapılaşma ve yaşam çevrelerinin oluşturulmasına yönelik hazırlanan 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında Bakanlığımız Kentsel Dönüşüm Başkanlığı öncülüğünde sürdürülen kentsel dönüşüm uygulamaları (tespit, tahliye, yıkım ve yenileme faaliyetleri) yine anılan Kanun kapsamında sağlanan teknik ve mali destekler eşliğinde, ilgili paydaşlar, Belediye Başkanlıkları ve vatandaşlarımızın katılımı ile gerçekleştirilmektedir.

Söz konusu kentsel dönüşüm faaliyetlerine konu uygulama alanlarına ilişkin Bakanlığımız Kentsel Dönüşüm Başkanlığı tarafından hazırlanan projelerde; mevcut bağımsız bölüm sayı ve nitelikleri, mevcut imar koşulları, alanın altyapı ve donatı ihtiyacı, alandaki hak sahiplerinin beklentileri ile yatay mimari esasları dikkate alınmaktadır.

Bu çerçevede yapımı gerçekleştirilen bağımsız bölümlerin bedelleri, uygulamalarının yapıldığı yerdeki mevcut ekonomik durum, tabii afetin ortaya çıkardığı durumlar, konut rayiç ve enkaz bedelleri ile uygulama alanındaki kişilerin sosyo-ekonomik ve geliri göz önünde bulundurularak Cumhurbaşkanı kararı ile yapım maliyetlerinin/rayiç değerinin altında tespit edilebilmekte ve sosyal donatı ve altyapı harcamaları uygulama maliyetinden hariç tutulabilmektedir.

Ayrıca, soru önergesinde değinilen kiracıların barınma ihtiyacının karşılanmasına yönelik özel bir düzenleme bulunmamakla birlikte, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında yürütülen kentsel dönüşüm projelerinde, uzlaşma süreçleri sonucu hak sahiplerine ait bağımsız birim ihtiyacı karşılandıktan sonra ihtiyaç fazlası konut veya ticari bağımsız birim kalması durumunda, kiracılara ait talepler de değerlendirmeye alınabilmekte ve kira ve taşınma destekleri de sağlanabilmektedir.

Hak sahipleri ile uzlaşma görüşmeleri ve bilgilendirme süreçleri, dönüşüm alanına yakın konumlarda hizmete açılan Kentsel Dönüşüm Ofisleri ve Kentsel Dönüşüm Müdürlüklerince sağlanmaktadır.

Toplu Konut İdaresi (TOKİ) Başkanlığı ülkemizde konut ve kentleşmeye ilişkin sorunların ulusal düzeyde çözümüne yönelik uygulamalarını sürdürürken, aynı zamanda gerçekleştirdiği toplu konut projeleri ile engelli vatandaşlarımız dahil “dezavantajlı” grupların ihtiyaçlarına ve tercihlerine uygun uygulamaları öncelikli olarak hayata geçirmektedir.

Bu kapsamda, TOKİ tarafından üretimi gerçekleştirilen ve kura ile satışı gerçekleştirilen sosyal nitelikli konut projelerinde en az %40 düzeyinde engelli durumunda olan vatandaşlar için %5’lik (projedeki toplam konut sayısının %5’i oranında) kontenjan ayrılmakta, bu vatandaşların başvuruları ayrı bir kategoride (engelli kategorisinde) alınmaktadır. Kura çekilişlerinde engelli kategorisinden hak sahipliği kazanamayan başvuru sahipleri, “diğer kategorisi” adı altında yeni bir kuraya daha dahil edilerek konut sahibi olabilmelerini

kolaylaştırmak amacıyla kendilerine ikinci bir hak tanınmaktadır.

TOKİ'nin ülke genelinde yapım sürecini başlattığı sosyal nitelikli konut projelerinde, kuralı olarak gerçekleştirilen tüm satış uygulamalarında engelli vatandaşlara bahsi geçen şekilde kontenjan ayrılmıştır. Ayrıca TOKİ'nin konut projelerinde avan projeden son uygulama-detay projelerine kadar evrensel standartlarda engelli normlarına uygun çözümler kullanılmaktadır. Bu çerçevede, bina girişlerinde engelli rampası, asansör boyutları, ortak alanların kullanım detayları, peyzaj uygulamaları başta olmak üzere mevcut mevzuat kapsamındaki engelli kullanımına uygunluklar İdare tarafından titizlikle gözetilmektedir.

2985 sayılı Toplu Konut Kanunu'nda belirtildiğı üzere, TOKİ personeli 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabi olup, sosyal güvenlik açısından T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilirler. Personelin sosyal güvenlik hakları Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından düzenlenmekte olup, personel diğerk devlet memurları gibi 4/A statüsünde sigortalı olarak kabul edilir. Dolayısıyla, kurum personeli 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağık Sigortası Kanunu kapsamında diğerk memurların da istifade ettiğı bütün sosyal güvenlik haklarından (sağık hizmetleri, emeklilik hakları, izin hakları, aile yardımları, vb.) yararlanmaktadır. Devlet memurlarının sosyal güvenlik haklarında yapılan düzenlemelerden İdare personeli de faydalanmaktadır. Son olarak, 7417 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükümünde Kararnamede Değışiklik Yapılmasına Dair Kanunun 6'ncı maddesi ile 657 sayılı Kanuna ekli (I) ve (II) sayılı Ek Gösterge Cetvellerinde yapılan değışiklikler doğırtusunda personelin yararlandığı ek gösterge oranları yükseltilmiştir.

Bakanlığımız bağılı kuruluşu Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından 25 Ağıustos 2021 tarih ve 31579 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşme, Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2024 ve 2025 Yıllarını Kapsayan 7. Dönem Toplu Sözleşme ile Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararı 3 Eylül 2023 tarih ve 32298 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Söz konusu Toplu Sözleşme ve Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararı ile Kamu Görevlilerinin Geneline ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün de içinde bulunduğı Bayındırlık, İnşaat ve Köy Hizmet Koluna ilişkin Toplu Sözleşme kapsamında personele yönelik çeşitli kazanımlar elde edilmiştir.

2985 sayılı Toplu Konut Kanunu'nun Ek- 2'nci maddesi kapsamında tapu işlemlerinde uygulanan harç istisnasına ilişkin ilgili genel duyuru kapsamında işlemlere yn verilmektedir.

Kentsel dönüşüm uygulamalarına ilişkin tapu ve kadastro müdürlüklerinde yapılacak iş ve işlemler hakkında 2024/1 sayılı Genelgemiz ile Mülkiyet Hukuku hükümleri dikkate alınmak suretiyle kentsel dönüşüm uygulamalarında izlenecek usul ve esaslar belirlenmiş olup, bu Genelgemiz kurumsal web sayfamızda yayımlanarak çalışanlarımızın ve halkımızın bilgisine sunulmuştur.

Bakanlığımız ilgili kuruluşu İller Bankası A.ř. Genel Müdürlüğü tarafından içmesuyu, kanalizasyon, arıtma tesisleri gibi altyapı işlerine yönelik finansman talepleri önceliklendirilmekte olup, yerel yönetimler tarafından sosyal hizmet projeleri için kredi talep edilmesi durumunda, Bankamız mevzuatı, Bankamızca hazırlanan ekonomik ve teknik değıerlendirme raporları, yatırım ve finansman programı ile yerel yönetimlerin kredibilitesi çerçevesinde değıerlendirme yapılmaktadır. Bankamızca son beş yılda yerel

yönetimlerin park, bisiklet yolu, mesire alanı, sosyal tesis, kültür merkezi, sağlık tesisi, okul, kütüphane, taziye evi, spor tesisi, bakımevi, çok amaçlı salon vb. sosyal hizmet projeleri için 1,95 Milyar TL kredi tahsis edilmiştir.

Yerel Yönetimler tarafından talep edilmesi durumunda proje hazırlanması ve hazırlanan projelerin yapım işlerinin ihale işlemleri ve denetimlerinde teknik destek verilebilmektedir.